

Perko v Šoštanju

Avtor: mag. Viktor Žakelj

Na nocojšnjo razstavo fotografa, g. Perka, po rodu in bivanju Dolenjca, Gorenjca in Primorca, zagotovo niste prišli le ljubitelji fotografske umetnosti, temveč – predpostavljam – tudi tisti, ki gojite spoštljiv odnos do Trubarja in drugih reformatorjev iz prelomnega 16. stoletja, kakor tudi reformacije sploh; nekateri pa verjetno tudi zato, ker čutite notranjo potrebo po verovanju na protestantski način.

Da tudi v vašem mestu, po Velenju in Slovenj Gradcu, na odmeven način počastite 500-letnico največjega Slovenca prejšnjega tisočletja, je – bi rekel – zgodovinsko utemeljeno, kajti to območje je polno heroičnih in tragičnih spominov na čas reformacije, na to prvo dejanje razsvetljenstva oz. novega veka, ki je za nekaj naslednjih stoletij utirilo gospodarski, kulturni, duhovni in s tem tudi politični razvoj Evrope.

Tisto, kar daje temu spominskemu dogodku neko posebnost, pa je, da Trubarja počastite skozi fotografijo inženirja, ki skuša skozi detajle objektov, v katere je zrlo tudi Trubarjevo oko, razkriti obče človeško in posebej še njegovo duhovno podobo. Domiselno vsekakor.

Zakaj? Trubar, človek nešteti talentov, je bil vaški otrok, danes bi verjetno rekli, srednjega stanu. Vas in trdo kmečko življenje sta ga je vsekakor trajno zaznamovala, saj je do svojih rojakov, kmečkega stanu, vse življenje ohranil spoštljiv odnos – tudi v tem se loči od Luthra, npr. In dalje: gospodje Turjaški so bili očetu, njegovi družini očitno zelo naklonjeni in morda je tudi zato, ne le iz neke vrste pragmatičnih razlogov, negoval s plemstvom vse življenje ustvarjalne – človeško gledano pa žive – stike, kjer koli je že bival.

Iz tega vaškega okolja, izpod slamnate strehe, dvanajstletnik prvič stopi v mesto, v svet mogočnih zidanih hiš, v ošiljene gotske katedrale, kjer celotna gmota kipi k Bogu, človek pa je ujet v masivo sivega kamna, v temo, od svečnikov nagovarjan v tujem jeziku. Prav ta orjaška sprememba bivalnega okolja, prebujajoči se renesančni duh, ki je vel iz Bonoma in literature, ki mu jo je nudil v branje, brusi senzibilnega Trubarja – postopoma iz preprostega dolenjskega fantiča raste mogočen novoveški reformator.

Detajle, ki jih z velikim občutkom za lepo ponuja fotograf Perko, so povečini oblikovali kamnarji romanike in gotike, prav te forme pa so oblikovale mladega Dolenjca. Lahko rečemo, da je prav ta fizika, s katero se je mladi Trubar srečal, ob glasbi seveda, najmočnejše vplivala na duhovni profil skorajšnjega katoliškega duhovnika, kasnejšega pastorja.

Mislim, da je Perko prvi, ki ubira to pot, ki v bivalni, in posebej sakralni, arhitekturi išče elemente, ki so (so)oblikovali Trubarja takšnega, kot ga poznamo.

Trubar je bil sila nadarjen in obenem občutljiv otrok. Da se je kot mladec rešil z begom pred Turki, ga je zaznamovalo za vse življenje. Pa tudi vrsta drugih njegovih življenjskih postaj priča, da je bila trda šola življenja njegova največja učiteljica, da pa je bil Trubar obenem sila racionalen in preudaren gospod ter da je znal poslušati in opazovati, da je imel razvit samohranitveni nagon, da so ga je okolje – ne le šola – formiralo v razgledanega Evropejca tedanjega časa.

Zato, spoštovani, želim, da uživate v umetnosti fotografij, a obenem podoživite Trubarja in njegov čas.